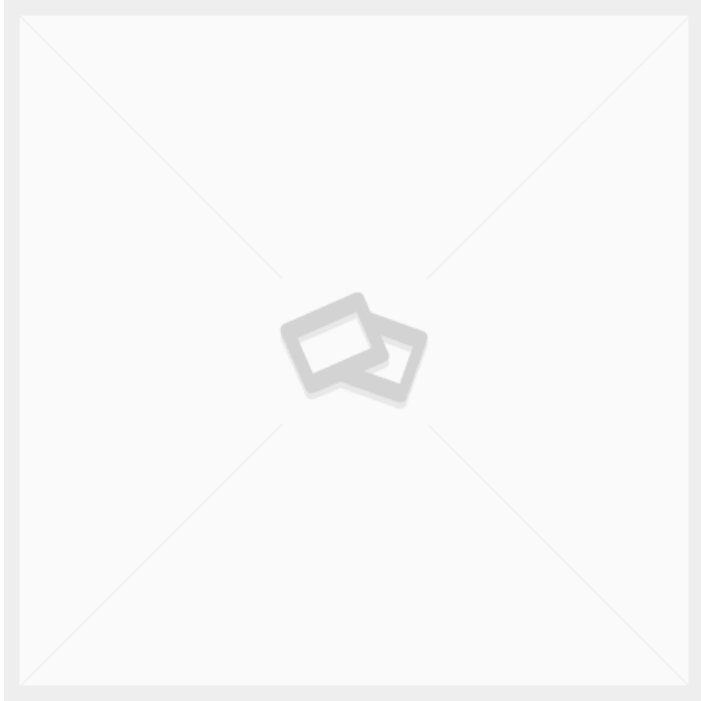

REGISTERNAMEN

Registers kunnen op basis van hun bouwwijze, worden ingedeeld in

- de [labialen](#) (prestanten, fluiten, strijkers) en
- [lingualen](#) of [tongwerken](#)

Hieronder worden de diverse registers nader benoemd en beschreven (klik op de naam voor verdere informatie).

A

Aeoline - 16', 8', 4'

Labiaalstem, open, cilindrisch, zeer eng, fijnstrijkend en zwak

Aliquoteen

Registerfamilie van eigen vinding, die in verschillende pijpvormen op Quintadeen-achtige wijze een combinatie van deeltonen laat horen, dus een meerstemmig klinkende labiaalpijp. Van de ongeveer 30 gevonden combinaties zijn de volgende Aliquoteen-typen voor de praktijk het meest bruikbaar (benoemd naar hun deeltonen): 1-3-4 (8-23-2), 2-3-5 (4-23-13), 2-3-5-7 (4-23-135-17), 3-4-7 (23-2-17), 3-4-7-10 (23-2-17-45), 3-5-8 (23-13-1), 4-5-9 (2-135-9), 5-7-12 (135-1--3)

B

Baarpijp - 8', 4'

Labiaalstem, open, konisch, normaal tot wijd. Vol. het midden houdend tussen een Praestant en een Wijde gedekt, doch vooral in de middenligging enigszins zangerig, duidelijk gearticuleerd en enigszins met octaaftoon aansprekend

Alternatieve benaming: Bärtpfeife

Baryton -16', 8', 4'

Trompet-achtig tongwerk, met halve bekerlengte

Basse - 8'

Franse benaming van Fluitbas of Octaafbas

Bassethoorn - 16'

Clarinet-achtig tongwerk met dubbele kegel bovenaan

Basson - 16', 8'

Tongwerk, of trechtervormig en zeer eng of cilindrisch normaal tot eng. In de eerste uitvoering enigszins 'knorrend' geïntoneerd, in de laatste Dulciaan-achtig

Basson-Hobo - 8'

Hierbij is het groot octaaf trechtervormig en zeer eng uitgevoerd en de rest als Hobo. Goede overgang tussen bas en discant is gewenst.

Bastuba- 16', 8'

Krachtige, dik geïntoneerde pedaaltrompet.

Bazuin - 32', 16'

Normale pedaaltrompet

Blokfluit - 4', 2', 1'

Wijde Baarpijp, waarvan het klankkarakter een zeer wijde Holpijp nadert. Meestal smaller gelabieerd

Bombarde of Bombardon - 32', 16'

Een vrij krachtige pedaaltrompet met halve bekerlengte

Bourdon - 32', 16', 8', 4'

Als Holpijp, doch soms iets doffer

C

Cantus firmus

Vulstem van eigen vinding, waar in de discant ook een septime- en none-koor voorkomt, zodat deze praestant-achtige gemensureerde stem de melodie duidelijk doet uitkomen

Carillon - 3' of 2' sterk

Een vulstem, meestal alleen in de discant, en van de samenstelling 4' (soms gedekt), 13/5, 1' (praestantmensuur); ook wel 2' (konisch), 4/5' (praestantmensuur) Helderere klokjes-achtige intonatie

Celeste

Zie Voix celeste

Cello

Zie Violon

Cimbaal

Zie Cymbel

Cinck - 8', 4', 2'

Meestal wijd cilindrisch tongwerk, soms (in het pedaal) een Schalmey. Vol en krachtig Dulciaankarakter

Clairon - 4'

Zie Trompet

Clarabella - 8'

Engelse benaming van Open fluit

Clarinet - 16', 8'

Cylindrisch tongwerk (soms doorslaand), wijder dan Dulciaan, maar enger dan Cinck, echter weker en voller van klank

Alternatieve benaming: Clarinette (F)

Concertfluit - 8', 4'

Krachtige open fluit, meestal van hout.

Contrabas - 32', 16'

Krachtige open labiaalbas, in wijdte variërend tussen enge Praestant- en Open-fluit-mensuur en steeds met enige streek

Contra Oboe - 16'

Contrebombarde - 32'

Cor anglais

Zie Engelse hoorn

Cor de nuit

Zie Nachthoorn

Cornet - 3', 4', 7', 5' of 6' sterk

Vulstem van enge Open-fluit- tot Praestant-mensuur. Krachtige, goed versmeltende hoornachtige klank en langzaam diameter-verloop, om de melodie goed te doen uitkomen en in het tutti de krachtsvermindering van de tongwerken in de discant te compenseren.

Meestal wordt de Cornet alleen in de discant geplaatst; als hij doorlopend is, dan vermijde men tenminste in het groot octaaf de storende terts $13/5$ en vervange deze door een quintkoor $11/3$. In het pedaal komt de Cornet soms voor als 4- of 2-voets trompet van normale tot enge mensuur

Cornet a piston - 8'

Trompet met bekers, die in een hoek van 45° opzij naar de kerk zijn gericht

Cornet-Mixtuur

Een verbinding van een Mixtuur in de bas en een, meestal enge, Cornet in de discant

Cornettino

Een Cornet 3 sterk

Corno

Zie Nachthoorn. Soms ook een hoorn-achtig trechtvormig tongwerk

Cornc-dolc - 4'

Een smal gelabieerde Open fluit in het pedaal

Cornopean - 8'

Engelse benaming van een hoornachtige trompet

Cromorne

Franse benaming voor Kromhoorn of Dulciaan

Cymbel - 2', 3' of 4' sterk

Vulstem van de hoogste samenstelling en van enge Praestant-mensuur. Gewoonlijk bestaande uit octaaf-, quint en tertskoren en vrij vaak repeterend, om over het gehele manuaal zilver-achtige helderheid te geven. Dit register moet niet te sterk maar meer ruisend worden geintoneerd, echter zo dat het nog in het tutti te onderscheiden is

Cymbeloctaaf

Een Cymbel I sterk, die in elk octaaf dezelfde samenstelling heeft.

Cymbelster

Ster, veelal in het orgelfront, die met eraan bevestigde belletjes kan ronddraaien.

D

Diapason - 16', 8'

Engelse benaming voor een, meestal vrij dik geïntoneerde, wijde Praestant

Doeff - 8'

Antieke benaming van Praestant 8'

Doesfluit - 8'

Zie Fluit dolce

Dolcan - 4'

Zie Tolkaan

Dolce - 8', 4'

Meestal enge cilindrische of trechtersvormige, zeer zachte strijker met milde streek. Soms een zachte, enge Holpijp.

Doppelkegelregaal - 8'**Double Diapason** -16'

Engelse benaming voor Bourdon 16'

Doublet(te) - 2'

Een Octaaf 2', meestal met smaller labium. Soms een vulstem

Dubbelfluit - 8', 4'

Meestal een Concertfluit, doorgaans van hout, met dubbele labia

Dubbel gedekt - 8'

Een Holpijp, gewoonlijk van hout, met dubbele labia

Dulciaan - 16', 8', 4'

Cilindrisch tongwerk van normale mensuur en helder, koel, enigszins nasaal klankkarakter

Dulciaanregaal - 16', 8', 4'

Een regaal met korte Dulciaanbekers en van een Vox humana-achtige, strijkende klank

Dulciana - 8', 4'

Zie Salicionaal

Dwarsfluit - 8', 4'

Een Open fluit van enge en naar boven toe vertraagde mensuur, al of niet overblazend, van metaal of hout.
Als 8' meestal alleen in de discant.

E

Echobas -16'

Een zachte, gedekte labiaalstem in het pedaal, meestal door transmissie ontleend aan een 16-voets gedekt in zwelkast. Soms ook een verzwakking van een Subbas 16' (mindere windtoevoer veroorzaakt echter een enigszins zakken van de toonhoogte)

Echofluit - 8', 4'

Zie Fluit dolce

Echotrompet - 8', 4'

Meestal een zachte en vrij enge trompet (met klapdeksel) in zwelkast

Engelse hoorn - 16', 8', 4'

Trechtervormig, vrij eng tongwerk met dubbele kegel bovenaan de beker. In klank het midden houdend tussen een Schalmei en een Cinck

Euphone - 8'

Doorslaand trechtervormig tongwerk met blatende klank. Soms opslaand met bovenaan ten dele toegewreven enge Trompetbekers

F

Fagot - 16', 8', 4'

Zie Basson

Fernfluit - 8'

Dolce met fluit-achtige klank. Ook als enge Gemshoorn gebouwd, van boven gesloten, doch van stemuitsnijding voorzien

Fifteenths - 2'

Engelse benaming voor Octaaf 2

Flageolet - 2', 1'

Open labiaalstem, in mensuur variërend van wijde Praestant (smaller gelabieerd) tot Open fluit

Flautino - 2'

Zie Woudfluit

Alternatieve benaming: Flautina

Fluit – 8', 4', 2', 1'

Open fluit (cilindrisch of konisch) of gedekt

Fluit amabile - 8'

Zie Fluit dolce

Fluitbas - 16', 8', 4'

Meestal houten Open fluit of Gedekt in pedaal

Fluit dolce - 8', 4'

Vrij zacht geïntoneerde Holpijp. Ook wel eens een zachte, enge, smal gelabieerde Open fluit

Fluitpraestant - 8', 4'

Een smal gelabieerde en vaak rond opgesneden, zachte, fluit-achtige Praestant

Fluit travers - 8', 4'

Zie Dwarsfluit

Flute a cheminee

Franse benaming van Roerfluit

Flute d'amour

Franse benaming van Fluit dolce

Flute harmonique - 8', 4'

Overblazende Open fluit, in het 8'- en meestal ook 4'-octaaf echter niet met dubbele lengte. Vol en vrij krachtig van klank

Flute octaviante - 8', 4'

Zie Flute harmonique

Fourniture

Franse benaming van Mixtuur

Fugara - 8', 4', 2'

Krachtige Salicionaal. In klank het midden houdend tussen Salicionaal en Praestant

G

Gamba - 6', 8', 4'

Zie Viola di gamba

Gedekt - 32', 16', 8', 4'

Zie Holpijp

Alternatieve benaming: Gedackt (D)

Gedektbas - 32', 16', 8'

Zie Holpijp

Gedekte quint - $10^{2/3}$, $5^{1/3}$, $2^{2/3}$

Zie Holpijp

Gedekte trompet - 32', 16'

Kortbekerige trompet van eigen vinding, met vast of opwipbaar deksel en brede intoneerslits. Meer bescheiden en ronde pedaaltrumpet, die toch vrij fors kan zijn en de octaaf-boventonen duidelijk laat horen.

Geigen Principal - 4'

Gemshoorn - 8', 4', 2'

Als Baarpijp, doch iets strijkender en enger

Gemsquint - 2^{2/3}, 1^{1/3}

Zie Gemshoorn

H

Harmonia aetherea - 3 sterk

Strijkersmixtuur voor een bovenmanuaal, van samenstelling 2^{2/3}, 2', 1^{1/3} en vrij zachte intonatie

Harmonic Bass - 32'

Harmonica(bas) - 16', 8', 4'

Enge Salicionaal. Soms doorslaand cilindrisch eng tongwerk met strijkende nasale klank

Harmoniefluit - 8', 4'

Zie Flute harmonique

Hautbois - 8'

Franse benaming van Hobo

Hobo - 16', 8', 4'

Eng trechtervormig tongwerk, meestal vanaf 2'- of 4'-lengte in zogenaamde Franse vorm als Hobo uitgevoerd (zie onder Basson-Hobo), en in zogenaamde Duitse vorm ook wel voorzien van een draaideksel bovenaan, waarin gaten zijn aangebracht. De klank is nogal nasaal hoornachtig en benadert die van een zachte trompet

Holfluit - 8', 4', 2', 1'

Meestal een wijde cilindrische Open fluit, ook wel een Holpijp van normale tot wijdere mensuur

Alternatieve benaming: Hohlflöte (D)

Holpijp - 8', 4'

Gedekte, cilindrische labiaalstem, met holle doch steeds zangerige klank

Holquint - $10^{2/3}$, $5^{1/3}$, $2^{2/3}$, $1^{1/3}$

Zie Holfluit. In de hoogte meestal Open fluit

Holquintadeen - 16', 8', 4'

In mensuur en intonatie het midden houdend tussen Quintadeen en Holpijp, dus een Quintadeen met vrij veel volume en lichte streek (3e deeltone)

Hoorn - 8', 4'

Een dik en hoorn-achtig geintoneerde Trompet

Hoornfluit - 8', 4', 2'

Labiaalstem van eigen vinding, konisch met even lange vrij wijde gedekte bovcylinder. Klank: krachtige, belijnde, hoorn-achtige fluit

Hoornpraestant - 8', 4'

Als Fluitpraestant, doch iets zangeriger

I

Italiaanse Praestant - 8', 4'

Praestant van wijdere mensuur en smallere labiering. Zie Flageolet. De benaming is onjuist, daar de praestanten in Italië juist eng zijn

K

Kegelgedekt - 8'

Gedekte kegelpijp van eigen vinding, met weke roerfluit-achtige klank

Kegelpijp - 4', 2'

Open en vrij enge labiaalstem van eigen vinding, trechter met open bovenconus, vrij weke ingetogen klank, die duidelijk en versmeltend de 3e deeltone laat horen

Kegelregaal

Zie Vox humana

Kinura - 8', 4'

Een op theaterorgels voorkomende Trompetregaal met klank als van een gestopte orkesttrompet of doedelzak

Klaroen - 4'

Zie Trompet

Klokfagot - 32', 16', 8'

Koppelfluit - 8', 4'

Een halfgedekte labiaalstem met verschuifbare bovenconus; in klank het midden houdend tussen een Roerfluit en Baarpijp

Tongwerk van eigen vinding met korte trompetvormige binnenbeker, waarover een cilindrische klok gestolpt is. Klank is helder, rond en vrij krachtig

Koppelfluit - 4'

Kopregaal - 8', 4'

Regaal met kleine gedekte Hobo-bekertjes en intieme wat geknepen hoornachtige klank

Koraalbas - 4'

Zie Flageolet. Ook wel als gewone Praestant uitgevoerd

Kromhoorn - 16', 8', 4'

Enge trompet met halve bekerlengte en krachtige streek; ook wel een enge Dulciaan van strijkend, enigszins doedelzakachtig karakter

L

Labiaalklarinet - 8'

Labiaalstem met open dubbele conus en in de bas trechter, waarop cylinder en gedekte conus. Klank tussen

Holquintadena en weke Klarinet

Larigot - 1^{1/3}'

Cilindrische of konische Open fluit

Lieflijk gedekt - 16', 8', 4'

Zachte Holpijp van engere mensuur

Alternatieve benaming: Lieblich Gedeckt (D)

M

Major(bas) - 32', 16'

Zie Subbas

Melophone - 8', 4'

Zie Violon

Mixtuur - 3' en meer sterk

Meest gebruikelijke vulstem in normale tot enge Praestantmensuur. De gewone samenstelling is gebaseerd op de 2' of 13' bij C, en het register repeteert dan bij elk octaaf 2 octaaf. De dubbelkoren kan men eventueel iets enger nemen. Bij deze samenstellingen vestigen we er de aandacht op, dat de lagere koren in de discant niet zozeer dienen tot verheldering, als wel tot bindweefsel voor de samenklank. Mixturen van 3' en hoger kan men beter Scherp noemen. Naar sommiger mening horen in een Mixtuur 51/3-voets koren niet thuis

Montre - 16', 8'

Franse benaming van Praestant

Musette - 8', 4'

Konisch tongwerk met intieme en meer nasale klank, naarmate de ondertrechter korter wordt

N

Nachtegal

Bakje waarin een verkropt Octaafpijpje staat, dat als het bakje met water gevuld is, een borrelend gefluit laat horen

Nachthoorn - 8', 4', 2'

Zeer wijde Open fluit, vrij krachtig geïntoneerd. Als 8' ook wel een zangerige, wijde Holpijp

Nachthoorngedekt - 8'

Zie [Nachthoorn](#)

Nachthoornquint - $2^{2/3}$, $1^{1/3}$

Wijde Open fluit

Nasard - $5^{1/3}$, $2^{2/3}$, $1^{1/3}$

Zie [Baarpijp](#) en Gemshoorn. Meestal sterk konisch

Alternatieve benaming: Nazard (EN)

Nasat

Zie [Nasard](#)

Nineteenth

Engelse benaming van Terts 1 ^{3/5}

None - ^{8/9}

Een aliquot in Praestant-mensuur die zich tot de Quint 22/3' verhoudt als de Quint tot de 8-voet en dus briljant en toch vrij week klinkt

O

Oboe - 8'

Zie ook [Hobo](#)

Alternatieve namen: Hautbois (F), Hautboy (EN), Oboe (IT)

Octaaf - 8', 4', 2'

Labiaalregister, altijd van metaal. Een directe prestant-achtige, uitgevoerd in 8, 4 of 2'. Een gekozen combinatie hiervan heet een 'Plenum'.

Is vaak een register om te duiden met een toonhoogte die één of twee octaaf hoger is dan normaal. Engelse benaming hiervan is 'Diapason' of 'Open diapason'.

De afgeleide naam 'Superoctaaf' hiervan wordt vaak gebruikt voor manueel -of pedaalregisters in 2' of 4' mits er al een ander register van deze strekking aanwezig is.

Alternatieve namen: Octav (GE), Ottava (IT), Octave Diapason (EN)

Octaafbass - 8'

Zie ook Basse of Fluitbas

Alternatieve namen: Octave Bass (EN), Octavenbass (GE)

Octaafkoppel

Ook wel 'Superoctaf' genoemd. Elektronische schakeling in de speeltafel die bij activering tevens de pijpen van de gekozen register(s) een octaaf hoger erbij koppelt en aanspeelt

Openbas - 8'

Afgeleid van de Duitse naam 'Offenbas' of het Engelse 'Open Diapason'. Prestant-achtige, open labiaalpijp van metaal.

Openbas is bijna altijd een pedaal-register, uitgevoerd in 8'.

Open Diaspon - 8'

Zie ook Diaspon

Open fluit - 16', 8', 4', 2'

Standaard heldere open fluit, uitgevoerd in hout of metaal, maar wat wijder dan de Prestant. Uitgevoerd in 16'-8'-4' of 2'. Is overigens nooit gedekt zoals in jouw omschrijving staat.

Alternatieve namen: Offenflöte (GE), Open Flute of Clarabella (GB)

Orchestral Flute - 8'

P

Piccolo - 2'

Plein Jeu

Franse benaming voor Mixtuur

Portunaal - 8'

Vrij enge Tolkaan

Praestant - 32', 16', 8', 4', 2', 1'

Het typerende orgelregister met vrij krachtige en matig volle, doch steeds enigszins strijkende en belijnde klank. De grootste pijpen staan meestal in het front en zijn dan gepolijst en ook wel met opgeworpen labia voorzien. Soms in de discant dubbel, ter verkrijging van een levendiger klank (kooreffect)

Alternatieve benaming: Prestant

Praestantbas - 8'

Idem in pedaal

Alternatieve benaming: prestantbas

Praestantfluit - 8', 4'

Zie Fluitpraestant

Principaal - 4'

Zie Praestant (behoeft echter niet in het front te staan)

Principaalbas - 16'

Zie Praestantbas

Progressio harmonica - I tot 3 sterk

Weinig repeterende vulstem van flageolet- of strijkersmensuur en samenstelling

Q

Quartano - 2' sterk

Een Ruispijp 2^{2/3'}, 2'

Quarte de Nasard - 2'

Franse benaming voor Fluit 2'

Quint - 10^{2/3'}, 5^{1/3'}, 2^{2/3'}, 1^{1/3'}

Zie Praestant. Indien deze stem anders is gebouwd, moet dit in een toevoeging tot uitdrukking komen (bijvoorbeeld Holquint)

Quintbas - 10^{2/3'}, 5^{1/3'}

Idem in pedaal

Quintfluit - 5^{1/3'}, 2^{2/3'}, 1^{1/3'}

Zie Holfluit

Quintviool - 5^{1/3'}, 2^{2/3'}

Zie Viola di gamba

Quintadeen - 4', 16', 8', 4', 2'

Enge, cilindrische, gedekte labiaalstem. Dunne ijle, gedekte klank, met strijkende, licht snuivende quintboventoon (3e deeltone).

Quintatön

Duitse benaming voor Quintadeen

Quintresepton - 4' sterk

Vulstem van eigen samenstelling, die de oneven deeltonen in hoge ligging omvat, en aan het ensemble een helder cymbel-effect geeft. De quint ligt daarbij lager dan de none (die de 3e deeltoon van het quintkoor versterkt), de terts lager dan de septime. Evenals de Cymbel veel repeterend en daardoor in alle liggingen een clavecimbel timbre toevoegend. Enge mensuur.

R

Ranket - 16', 8'

Regaal met cilindrische bekertjes binnen een van boven afgesloten beker, waarin onderaan gaten zijn aangebracht. Holle en toch vrije ijle, snaterende klank

Rauschwerk - 4'

Regaal - 16', 8', 4', 2'

Benaming in het algemeen voor een kortbekerig tongwerk

Resultantbas - 32'

Combinatieregister van een 16' en 10^{2/3'} in het pedaal (van klein c af meestal 32')

Ripieno - 2' sterk

Vulstem van de samenstelling 1^{1/3'}, 1'

Roerfluit - 8', 4'

Halfgedekte labiaalstem met roeren in de hoeden. Hoe wijder en korter het roer, des te meer nadert de klank die van een Koppelfluit. Het karakter is als van een heldere, krachtige Holpijp, echter met meer uitgesproken quint- en tert- boventoon (3e en 5e deeltoon)

Roergedekt

Roerfluit met enge roeren

Roerquint - 10^{2/3'}, 5^{1/3'}, 2^{2/3'}

Zie Roerfluit

Roerschalmi - 8'

Tongwerk met enge onderbeker en wijd bovellstuk, beide cylintirisch. De klank is hol, vrij zwak en klarinet-achtig, met 3e deeltoon

Ruispijp - 2' en meer sterk

Niet-repeterende Mixtuur-achtige vulstem

Ruisquint

Een Ruispijp 2' sterk

S

Salicet - 8', 4', 2'

Zie Fugara en Salicionaal

Salicionaal - 16', 8', 4'

Een wijde Viola di gamba met enig volume en milde streek

Alternatieve benaming: Salicional (EN)

Saxophoon - 8'

Trompet-achtig tongwerk

Schalmei - 8', 4'

Een eng trechtervormig tongwerk. Ook wel gebouwd met enge onder- en wijdere boventrechter en kromhoorn-achtige klank

Scherp - 3' en meer sterk

Een Mixtuur van hoge samenstelling (1' en hoger) en heldere, doch niet scherpe klank

Septadeen - 16', 8', 4'

Zie Trechtergedekt

Septime - 1^{1/7}

Een aliquot, meestal uitgevoerd als Praestant, soms als Open fluit, die in de klank tongwerk-achtig en verdikkend werkt

Serpent - 8'

Zacht pedaal tongwerk

Sesquialtera - 2' of 3' sterk

Meestal niet-repeterende vulstem in Praestant-mensuur (soms Open fluit). Intonatie krachtig en helder, vooral de tertse

Alternatieve benaming: Sesquialter

Sifflet - 2', 1'

Cylindrische open labiaalstem van heldere, krachtige intonatie. Kan variëren van Praestant- tot Nachthoorn-mensuur

Solofluit - 8', 4'

Zie Concertfluit

Sordoen - 32', 16'

Zie onder Ranket; meestal klinkt de Sordoen wat ronder

Speelfluit - 4', 2'

Zie Fluit

Spilfluit - 8', 4', 2'

Enge Koppelfluit

Spilregaal - 16'

Regaal van eigen vinding met vrij wijde cilindrische beker die boven van een conus en onder van een trechter is voorzien en tegelijk hol en nasaal klinkt. Vooral als 16' tongwerk in manueel bruikbaar

Spitsfluit - 8', 4', 2^{2/3}, 2'

Vrij sterk-konische Gemshoorn, waarvan de klank gelijk is op die van de Baarpijp

Spitsgamba - 8'

Konische Salicionaal met zachte strijkende gemshoornklank

Spitsgedekt - 16', 8'

Als Spitsfluit, doch gedekt en ingetogener van klank, enigszins gelijkend op enge Roerfluit. Als pedaalregister meer belijnd dan Subbas, echter bij te enge mensuur en te spits toelopen moeilijk van aanspraak.

Spitspraestant en Spitsoctaaf - 8', 4', 2', 1'

Vrij wijde Praestant, enigszins konisch toelopend, breed gelabieerd, in klank een vrij donkere Praestant

Spitsquint - $2^{2/3}$, $1^{1/3}$

Zie Nasard

Stilgedekt - 16', 8'

Zachte en enge Holpijp

Stopped Diapason - 8'

Engelse benaming van Holpijp 8'

Soubasse - 32', 16'

Franse benaming van Subbass (EN)

Subbass - 32', 16'

Een Bourdon voor het pedaal, meestal van hout

Alternatieve benaming: Soubasse (F)

Superoctaaf - 4', 2', 1'

Zie Octaaf

Superoctadeen - 16', 8', 4'

Enge trechtergedekt van eigen vinding, die behalve de gror ook de superoctaaf-partiaaltoon (de vierde~) duidelijk laat horen (octrooinr. 113821)

Superquint - $1^{1/3}$

Zie Quint

Sylvestrina - 8'

Sytematophone - 8'

Iets konische, sterke Praestant met dubbele labia

T

Tertiaan - 2' sterk

Al of niet repeterende vulstem in Praestant-mensuur (soms Open fluit) Heldere, krachtige klank. Zie ook onder Tertsscherp

Terts - $3^{1/5}$, $1^{1/5}$

Zie onder Quint en Praestant. Een terts $33/5'$ in de discant komt in 4 Mixturen wel voor; vertroebelt, maar kan aan het ensemble een plechtig accent gevende Tertscymbel. Een Cymbel, waarin ook een tertskoor is opgenomen

Tertsfluit - $1^{3/5}$

Terts van fluitmensuur

Tertsmixtuur

Een Mixtuur, waarin ook een tertskoor is opgenomen

Tertsscherp

Een Scherp, waarin ook een tertskoor is opgenomen

Tibia - 8', 4'

Een wijde Holpijp van hout, met dikke klank. In theater-orgels gebruikte Tierce. Franse benaming van Tierce

Tierce - 1 ^{3/5}**Tolkaan** - 8', 4'

Trechtervormige labiaalstem waarvan de klank het midden houdt tussen Salicionaal en een milde, zacht strijkende Praestant

Traversfluit

Zie Dwarsfluit

Trechterfluit - 4', 2'

Trechtervormige Open fluit, in klank gelijkend op een piccolo orkest

Trechtergamba - 8'

Een naar boven toe wijder uitlopende Gamba, met zachte To klank. Vergelijk Portunaal

Trechtergedekt - 16', 8', 4'

Een gedekte trechtervormige labiaalstem, klinkend als een n ruisende Holpijp, met septime-boventoon

Trechterregaal - 16', 8', 4'

Een Regaal met korte hobobekers en heldere, fijn-zangerige Trechterroerfluit - 8'. Een meer ingetogen klinkende Roerfluit van eigen vinding, met lijke en versmeltende 4e deeltone (superoctave) (octrooinr. 113821)

Tremulant**Trombone** - 16', 8'

Een Trompet voor het pedaal

Trompet - 16', 8', 4'

Het meest voorkomende tongwerk, met heldere, vaste en krs trompetklank

Alternatieve benaming: Trompette (D), Trumpet (EN)

Trompet harmonique - 8', 4'

Trompet met van de 2'-lengte af dubbele bekerlengte voor een vollere klank

Trompetmusette - 16', 8', 4', 2'

Tongwerk van eigen vinding, met afgestemde bel Dulciaanlengte. Klank het midden houdend tussen een forse Dulciaan en een fell Trompet

Trompetregaal - 4'

Een regaal met korte trompetbekertjes en een vurige dunne klank een gestopte orkesttrompet. Zie ook Kinura

Tuba - 16', 8', 4'

Trompet van krachtige intonatie

Tuba mirabilis - 8'

Een zeer sterk en dik geïntoneerde Tuba

Twelth

Engelse benaming van Quint $2^{2/3}$

U

Unda maris - 8'

Zwevend gestemde Salicionaal, doorgaans beginnend bij klein c

Untersatz - 32', 16'

Duitse benaming van Subbas

V

Veldfluit - 4', 2'

Konische open of cilindrische gedekte fluit

Viola d'amore - 8', 4'

Zachte Viola di gamba

Viola di gamba - 16', 8', 4'

Meestal cilindrisch enge open labiaalstem van weinig volume en met duidelijke, doch milde en niet geforceerde streek. Soms een Regaal met, van onderen af gezien, cilinder-dubbele kegel-cilinder-trechter en wat gesmoorde Vox-humana-klank

Violine - 8', 4'

Zie Viola di gamba

Violon - 16', 8'

Krachtige Viola di gamba van iets wijdere mensuur

Violonbas - 16', 8'

Zie Violon

Violoncello - 8'

Zie Violon

Vioolpraestant - 16', 8', 4'

Praestant van enge mensuur en strijkende intonatie; wijder dan Fugara

Vioolregaal - 4'

Een regaal met zeer korte Dulciaanbekertjes en felle, strijkende klank

Vlakfluit - 4', 2'

Baarpijp met brede labiering en krachtige klank

Voix céleste - 8'

Zwevend gestemde Viola di gamba, doorgaans beginnend bij klein c

Vox angelica - 8', 4'

Zacht geïntoneerde Dulciaan van enge mensuur

Vox humana - 8'

Een Regaal met dubbele kegel en helder snaterende, op de hobo van het orkest gelijkende klank. Ook wel gebouwd als Dulciaanregaal. Waar men de menselijke stem tracht te benaderen, wordt het karakter er meestal niet beter op

Vulwerk

Zie Mixtuur

W

Weidenpfeife - 8'

Wilgenpijp - 8'

Zie Salicionaal

Woudfluit - 2', 1'

Een vrij krachtig klinkende cilindrische open of konische fluit

Wijd gedekt - 8', 4'

Een Holpijp van wijde mensuur en krachtige klank

Z

Zachtbas - 16'

Zie Echobas

Zachtgedekt - 16', 8', 4'

Zie Lieflijk gedekt

Zachtfluit

Zie Fluit dolce

Zartbass

Duitse benaming van Echobas

Zingend gedekt - 16', 8', 4'

Helder geïntoneerde Holpijp van vrij enge mensuur

Zingend Praestant - 8', 4', 2'

Boventoonrijk geïntoneerde, vrij enge Praestant

Zink - 8', 4'

Zie Cinck. Soms een Spitsgedekt

Zoembas - 32', 16'

Sterk-trechtersvormige gedekte metalen labiaalstem van eigen vinding met zachte, zoemende klank, die aan een contrabas in het orkest doet denken. Daar bij bovendiameter van een wijde Subbas slechts een lengte van ongeveer de helft hiervan vereist is, kan deze stem met name een plaats vinden in orgels, staande in kleine ruimten of vertrekken, waar voor gedekte of open 16'-pijpen geen voldoende hoogte is (octrooinr. I 13821)

Zwegel - 4', 2'

Zie Flageolet

Zweving - 8'

Zie Voix celeste

Zwitserse pijp - 8', 4', 2', 1'

Een fluit-achtig geïntoneerde Salicionaal, soms overblazend van de 2' af

Bron:

David Koschincki en Organstops.org